

בש"פ 1765/16 - עוז פרקש נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 1765/16

כבוד השופט ס' ג'ובראן
עוז פרקש

לפני:
העורר:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בחיפה מיום
28.2.2016 במ"ת 37566-01-16 שניתנה על ידי כבוד
השופט י' ליפשיץ

כ"ח באדר א' התשע"ו (8.3.2016)

תאריך הישיבה:

עו"ד תמר נוה

בשם העורר:

עו"ד מיכל בלומנטל

בשם המשיבה:

החלטה

1. לפניי ערר בהתאם לסעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (השופט י' ליפשיץ) במ"ת 37566-01-16 מיום 28.02.2016, במסגרתה הוחלט על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים המתנהלים נגדו.

כתב האישום

עמוד 1

2. ביום 19.1.2016 הוגש נגד העורר כתב אישום המייחס לו עבירות של ייצור, הכנה והפקה של סם, לפי סעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן: פקודת הסמים); החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית, לפי סעיף 7(א) בצירוף סעיף 7(ג) רישא לפקודת הסמים; והחזקת כלים המשמשים להכנת סם או לצריכתו, לפי סעיף 10 רישא לפקודת הסמים.

3. על פי עובדות כתב האישום, בתאריך 28.12.2015 שכר אדם בשם חתוואלי דירה בעיר בנשר (להלן: הדירה), כאשר העורר שימש לו כערב במסגרת הסכם השכירות. העורר צייד את הדירה במתזי מים, מדי חום, מאוררים, מסנן פחם, כפפות לטקס, צינורות השקיה, ועוד מיני כלים (להלן: הכלים), וזאת לצורך גידול סם מסוכן מסוג קנאבוס (להלן: קנביס). לאחר מכן, ועד ליום 6.1.2016, העורר גידל בדירה קנביס, והחזיק בו ובכלים, שלא לשימוש עצמי וללא היתר או רישיון מאת המנהל. כמו כן, ביום 6.1.2016, העורר החזיק בדירה סם מסוכן מסוג קוקאין במשקל של 304.94 גרם (להלן: הקוקאין), ו-25 שתילים של קנביס במשקל של 5.23 קילוגרמים; וכן החזיק על גופו קוקאין במשקל של 21.5 גרם - כל זאת שלא לשימוש עצמי, וללא היתר או רישיון מאת המנהל.

ההליכים עד כה

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המשיבה בקשה למעצר העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. בבקשה נטען כי קיימת תשתית ראייתית להוכחת העבירות המיוחסות לעורר, המבוססת בין השאר על הודאתו של העורר בחקירת משטרה; דו"חות משטרה; חוזה השכירות; וחוות דעת מומחה ביחס לסוג החומרים שנתפסו. בנוסף, נטען כי מתקיימות בעורר עילת מעצר של מסוכנות - שכן המדובר בעבירה המקימה חזקת מסוכנות לפי סעיף 21(א)(1)(ג)(3) לחוק המעצרים, וכי זו מתעצמת משלא מדובר בהחזקת סם גרידא, כי אם בגידול כמות גדולה ממנו; וכן נטען לעילת מעצר של חשש לשיבוש הליכי משפט, לפי סעיף 21(א)(1)(א) לחוק המעצרים - משטרם אותרו שני חשודים נוספים בפרשה. עוד צוין בבקשה כי למשיב הרשעה קודמת בגין עבירות של החזקת סמים לשימוש עצמי.

5. ביום 19.1.2016 הורה בית המשפט המחוזי על עריכת תסקיר מעצר בעניינו של העורר. התסקיר הוגש ביום 11.2.2016, ובו הביע שירות המבחן את התרשמותו החיובית מהערבים שהוצעו, ומיכולתם להוות גורמי פיקוח אפקטיביים ומפחיתי סיכון להישנותה של התנהגות עבריינית מצד העורר. לצד זאת, שירות המבחן העריך את המסוכנות הנשקפת מהעורר במידה בינונית, וציין כי מדבריו עולה שתנאי מעצרו מותאמים לצרכיו - כמי שסובל מבעיות הקשורות לסמים וזקוק לטיפול מתאים. לבסוף, פורטו בתסקיר התנאים עליהם ממליץ שירות המבחן במידה ויחליט בית המשפט על שחרורו של העורר.

6. ביום 22.2.2016 הוצגה בפני בית המשפט המחוזי חלופת מעצר אפשרית, והופיעו בפניו המפקחים המוצעים - סבתו וסבו של העורר, כאשר ההחלטה בסוגיית מעצרו נדחתה ליום 28.2.2016. בדיון שהתקיים ביום זה, בית המשפט המחוזי עמד על קיומן של ראיות לכאורה לנטען כנגד העורר, ונדרש לשיקולים השונים באשר לשאלת שחרורו לחלופת מעצר - ובכלל זה: תסקיר המעצר החיובי שהוגש בעניינו של העורר; טיב המפקחים שהוצעו; ונסיבות חייו הקשות; ומנגד, חומרת המעשים המיוחסים לעורר; התחכום והמשאבים שנדרשו על מנת לעשותם; ועברו הפלילי של העורר. לאחר ששקל את טיעוני הצדדים, בית המשפט המחוזי הורה על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים נגדו, וקבע כי גם במעצר באיזוק אלקטרוני אין כדי להפחית את המסוכנות הנשקפת ממנו. בהחלטתו, בית המשפט המחוזי הדגיש כי כאשר ישנן ראיות לכאורה על סחר בסמים או החזקת סם שלא לצריכה עצמית, רק נסיבות מיוחדות יוכלו להצדיק סטייה ממעצר עד תום ההליכים. נסיבות אשר, כאמור, אינן מתקיימות בעורר. בעניין זה, בית המשפט המחוזי הוסיף שבעה שיקולים לביסוס עמדתו כי אין לסטות מן הכלל לעיל: (א) רמת הארגון שנדרשה לביצוע המעשים והיקפם; (ב) מעורבותו של העורר בעולם הסמים; (ג) העובדה שלא מדובר "רק" בקנביס אלא גם כמות גדולה של קוקאין; (ד)

שמירתו של העורר על זכות השתיקה, אשר מקשה למקמו במדרג היררכיית הפצת הסם; ה) התייצבותם של חבריו "מעולם הסמים" לדיונו של העורר; ו) בעיית הסמים של העורר אשר מקשה לייתן בו אמון; ו-ז) התרשמותו של בית המשפט מהמפקחים כי לא יוכלו לנתק את העורר מעולמו ולטפל בבעיותיו. הואיל וכך, בית המשפט המחוזי הורה על מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים המשפטיים המתנהלים נגדו. מכאן הערר שלפניי.

הערר

7. העורר טוען כי בית המשפט המחוזי שגה בכך שלא ייחס משקל מספיק להודאתו במשטרה. לגישתו, מאחר שהודה בהזדמנות הראשונה, נטל על עצמו אחריות מלאה, ושיתף פעולה עם החוקרים, היה מקום להקל עמו בבחינת מסוכנותו. כן טוען העורר כי בית המשפט המחוזי לא ייחס את המשקל הראוי לממצאיו של שירות המבחן לגביו, ובפרט את התרשמותו החיובית ממנו כאדם; המלצותיו לגבי שחרורו לחלופת מעצר; הערכתו את רמת המסוכנות ממנו כבינונית; ועמדתו כי יש בחלופת המעצר המוצעת כדי להפחית מסוכנות זו. עוד סבור העורר, כי בהחלטתו של בית המשפט המחוזי נפלו מספר שגיאות: (א) הקביעה כי מעצר בתנאי איזוק אלקטרוני לא יפחית את המסוכנות הנשקפת ממנו - וזאת בניגוד למסקנת שירות המבחן כי כלל לא נדרש בעניינו מעצר באיזוק אלקטרוני, ובסתירה לנאמר בהחלטה הקודמת שנתן בית המשפט המחוזי ביום 22.2.2016; (ב) ההתעלמות, לשיטתו, מקביעותיו של שירות המבחן אודות מסוגלות המפקחים להוות גורמי פיקוח אפקטיביים, ואודות היות החלופה מרוחקת, חיובית וראויה; (ג) ההתעלמות, לשיטתו, מנסיבות חייו הקשות - איבד בגיל 3 את אביו וגדל בצל מחלתה של אמו, מנכונותו לקבל טיפול לבעיותיו, ומהציפייה שנוצרה אצלו נוכח שליחתו לקבלת תסקיר שיבחן חלופת מעצר; (ד) השוואת המקרה דנן אל החלטות שעסקו במקרים חמורים בהרבה, ואשר כלל אינם ניתנים להשוואה נוכח הבדלי נסיבות; ו-ה) הקביעה כי העורר שמר על זכות השתיקה, בו בזמן שהתייחס להודאתו שלו במשטרה. נוכח כל האמור, העורר סבור כי בית המשפט המחוזי לא עמד במשימתו לבחון כראוי חלופת מעצר. על כן, העורר מבקש מבית משפט זה להורות על שחרורו - בכל תנאי שימצא לנכון.

8. מנגד, המשיבה טוענת כי ישנם טעמים חזקים נגד שחרורו של העורר, עליהם עמד בית המשפט המחוזי בצורה נרחבת בהחלטת המעצר. מבין טעמים אלו, המשיבה מדגישה את הכלל לפיו בעבירות סחר בסמים יוטל מעצר עד תום ההליכים. לעמדתה, אף לאחר שנבחנו נסיבותיו הקונקרטיות של העורר, לא נמצאה הצדקה לסטות מכלל זה. עוד מצינת המשיבה, כי מעבר למעשים המיוחסים לעורר באשר לסם הקנביס, נמצאה אצלו כמות גדולה של קוקאין. זאת ועוד, המשיבה גורסת כי הראיות מלמדות על מעורבותו המשמעותית של העורר בעולם הסמים, ועומדת על כך שבית המשפט המחוזי התרשם בצורה בלתי אמצעית מהמפקחים המוצעים, ואף שהתרשמותו היתה לחיוב, קבע לבסוף כי אין ביכולתם לנתק את העורר מעולם הפשע.

דיון והכרעה

9. לאחר שעינתי בהודעת הערר ובהחלטתו של בית המשפט המחוזי, ולאחר ששמעתי את טענות הצדדים בפניי, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות.

10. המסגרת הנורמטיבית לדיון קבועה בחוק המעצרים. על פי הוראת סעיף 21(ב)(1) לחוק, אף כאשר קיימות ראיות לכאורה להוכחת אשמתו של נאשם וקיימת עילת מעצר, בית המשפט יורה על מעצר עד תום ההליכים רק מקום בו "לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור, שפגיעתם בחירותו של הנאשם, פחותה". כן מורה סעיף 22(א) לחוק המעצרים כי מקום שבו מוצא בית המשפט כי לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך הקבועה בסעיף 21(ב)(1) לחוק, עליו לבחון האם ניתן להשיג אותה באמצעות מעצר בפיקוח אלקטרוני (ראו: בש"פ 8389/15 אבו כאטר נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (27.12.15)).

11. ואולם, הלכה פסוקה היא כי שקילת האפשרות לשחרור הנאשם לחלופת מעצר, טעונה בחינה דו שלבית; ראשית, על בית המשפט לבחון אם חלופה כלשהי למעצר - בין אם על דרך של מעצר בפיקוח אלקטרוני, ובין אם בחלופת מעצר - עשויה, ברמה העקרונית, להפיג את המסוכנות המיוחסת לנאשם ולהפחית את החשש לשיבוש מהלכי משפט לרמה מתקבלת על הדעת (ראו: בש"פ 1731/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (10.3.2016); בש"פ 4658/15 פישר נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (9.7.2015)). ככל שקיימת חלופה כזו, בית המשפט יבחן את החלופות הקונקרטיות המוצעות בעניינו של הנאשם ואת מידת התאמתן להשגת התכלית של הפחתת המסוכנות והחשש מפני שיבוש ההליך (ראו למשל: בש"פ 5285/15 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 11 (10.8.2015); בש"פ 4327/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (25.6.2015)).

12. בנסיבות דנן, מתקיימת בעורר עילת מעצר מרכזית של מסוכנות, וכן עילה של חשש לשיבוש הליכי משפט. אקדים ואומר כי בית המשפט המחוזי, בהחלטה מפורטת לעילא ולעילא, עמד על כלל השיקולים הרלוונטיים לשאלת מעצרו של העורר, תוך שקילתם האחד למול השני, עד שלבסוף נטתה הכף לטובת מעצר עד תום ההליכים. מסקנתו של בית המשפט המחוזי מקובלת עליי, ולא מצאתי הצדקה להתערב בה.

13. כאמור, העורר טען כי שגה בית המשפט המחוזי בעת שלא ייחס משקל מספיק לדבריו של שירות המבחן, ובכך ססטה מהמלצותיו. לעניין זה, ידועה ההלכה לפיה תסקיר מעצר, למרות הערכת מקצועיותו הרבה, מהווה המלצה בלבד, ובית המשפט רשאי להפעיל שיקול דעתו בהתחשב בכלל האינטרסים העומדים לפניו (ע"פ 5626/14 לנקין נ' מדינת ישראל (2.8.2015); רע"פ 4144/15 אבו אלטיף נ' מדינת ישראל (16.6.2015); בש"פ 5309/05 צמח נ' מדינת ישראל (29.6.2005)). המקרה שלפניי אינו יוצא דופן, בייחוד בהתחשב בכך שבית המשפט המחוזי, בהחלטתו, התייחס לממצאים של שירות המבחן, הפעיל את שיקול דעתו, ובחר מדעת לסטות מהם.

14. לבסוף, העורר טוען גם כי נסיבותיו האישיות; אופן פעולתו במהלך החקירה; והטעויות שנפלו, לדידו, בידי בית המשפט, מובילות אל המסקנה כי כשל בית המשפט המחוזי במשימתו במידה הדורשת התערבות של בית משפט זה בהחלטתו. אין בידי לקבל טענות אלה. הגם שאין ספק כי נסיבות חייו של העורר קשות הן, והגם שניתן לזקוף לזכותו את שיתוף הפעולה בעת חקירותיו, אין בכל אלו כדי להצדיק התערבות בהחלטתו של בית המשפט המחוזי. כאמור, החלטה זו היתה מפורטת ומנומקת, והתבססה על טעמים חזקים שעומדים לחובתו של העורר, וביניהם: סוג וכמות הסם שנתפסו ברשותו; מעורבותו בגידול הקנבים (מעבר להחזקתו); עברו הפלילי, אשר כולל הרשעה בעבירת סמים; רמת התחכום והמשאבים שנדרשו לביצוע הפעולות המיוחסות לו; והקושי לתת בו אמון נוכח הדברים האמורים ולאור בעיות הסמים מהן הוא סובל. לאור כל האמור, מצאתי כי דין הערר להידחות.

15. סוף דבר, הערר נדחה.

ניתנה היום, ז' באדר ב' התשע"ו (17.3.2016).

ש ו פ ט

